

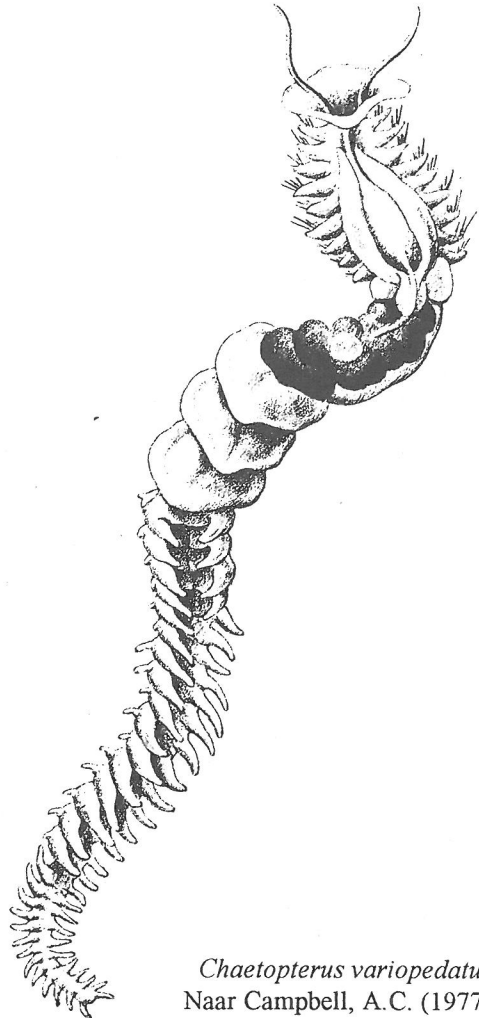
Perkamentkokerwormen aan onze Westkust in 1993 en 1994.

N. Severijns en M.-Th Vanhaelen

Op 12 april 1994 lag in de vloedlijn te Koksijde een perkamentkokerworm, *Chaetopterus variopedatus* (Renier). De lege hulzen van deze borstelworm zijn algemeen te vinden aan de Westkust, meestal in de natte kellen van het mediotoraal, tussen allerlei wiersoorten, oude roggekapsels *Hustra foliacea*, zeespriet, krabbeschilden e.d. meer. In de meeste gevallen gaat het om fragmenten van lege omhulsels. Doch deze koker was niet leeg : het dode dier was nog aanwezig en hing gedeeltelijk, langs scheuren in de koker, naar buiten. Goed te herkennen waren de 3 kleppen van de middenzone en de borstelvormige pootjes van de achterste zone (parapodia). (zie fig. 1.)

Verdere inspectie van de koker leverde nog een toevallige bewoner op : na raadpleging van Campbell (1977) kon ik deze kleinere borstelworm, die gedeeltelijk met 2 rijen ronde schubben bedekt was, determineren als *Polynoe scolopendrina* (Savigny) (fig. 2).

N. Severijns meldde me dat ook hij een perkamentkoker met het dier had gevonden. Hier volgt zijn relaas : In de namiddag van 27 december 1993 lagen op het strand van Oostduinkerke,

Chaetopterus variopedatus
Naar Campbell, A.C. (1977)

tussen aanspoelsel, enkele kokers van perkamentkokerwormen. Meestal zijn deze kokers al verscheurd, maar één ex. zag er dit keer opvallend gaaf uit en was ook vrij lang. Deze heb ik meegenomen om thuis de

Polynoe scolopendrina
Naar Campbell A.C. (1977)

juiste lengte te bepalen. Dit bleek 35 cm te zijn. Toen ik de koker uit de zak haalde, zag ik dat het dier er nog in zat. Het was vers dood, misschien leefde het nog toen ik hem op strand oprapte. Zekerheid dat het levend aanspoelde had hij niet.

Na de melding van deze vondst van N. Severijns, keek ik aandachtiger uit, bij het verschijnen van deze kokers op de stranden. Zo trok ik op 2 november 1994 naar de Noordkust van Frankrijk, van Merlimont tot Stella-plage. Hier lag het vol fragmenten van perkamentkokers. Eén huls was intact en nog afgesloten, doch voelde leeg aan. Toen ik de 23 cm lange koker opensneed zat er slechts aan één uiteinde een zwart, bijna ontbonden rest van ± 3 cm in met goed bewaarde witte glimmende haartjes. Dit waren dus het kopgedeelte en de daaropvolgende 9 segmenten met borstels (chaetae). De rest van de worm was blijkbaar volledig vergaan of door één of andere kleine scheur uit de koker gespoeld.

Als de gaaf uitzierende kokers beter zouden gecontroleerd worden door alle SWG-ers, worden er wellicht meer van deze dieren ontdekt, misschien zelfs levende perkamentkokerwormen ?

Literatuur

Campbell, A.C., 1977. Elseviens gids van strand en kust.

**Lindegaarde, 3
1830 Machelen**